

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Управління ресурсами аграрних підприємств»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	073 Менеджмент
Тип і назва освітньої програми	<i>ОПП Менеджмент підприємства</i>
Курс, семестр	Денна форма здобуття освіти: 4-й курс, 8-й семестр. Заочна форма здобуття освіти: 4-й курс, 8-й семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120 год, із яких: Денна форма здобуття освіти: лекцій – 16 год., практичних – 24 год. Заочна форма здобуття освіти: лекцій – 14 год., практичних – 12 год. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут/факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної
Контактні дані розробника(ів)	Надія Баган, доктор філософії з економіки, доцент кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Контакти: ауд. 488-а (навчальний корпус №4) e-mail: nadiia.bahan@pdaa.edu.ua тел. 095 163 01 19. Профайл: https://www.pdaa.edu.ua/people/bagan-nadiya-valeriyivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Економіка підприємства, Менеджмент, Інноваційний менеджмент, Управління розвитком регіону
Компетентності	- загальні: ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). - фахові: СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
Програмні результати навчання	РН05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. РН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадськосвідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Навчальна дисципліна «Управління ресурсами аграрних підприємств» сприяє розвитку ключових соціальних навичок (soft skills), необхідних для успішної професійної діяльності. Зокрема, формуються командна робота та ефективна взаємодія, комунікаційні навички для ведення переговорів і управління персоналом, критичне мислення та аналітичні здібності в прийнятті рішень, лідерство та навички управління ресурсами і людьми, гнучкість та адаптивність до змін ринку й екологічних умов, креативність у пошуку рішень щодо оптимального використання ресурсів. Дисципліна готує не лише компетентних фахівців, а й ефективних управлінців та лідерів в аграрному секторі.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок ефективного управління матеріальними, фінансовими, трудовими та земельними ресурсами аграрних підприємств шляхом ознайомлення з методами планування, обліку та оптимізації використання ресурсів; формування аналітичних навичок для оцінки ефективності управлінських рішень; розвиток навичок стратегічного управління та впровадження інновацій; забезпечення екологічної та економічної стійкості аграрного виробництва. Дисципліна сприяє підготовці кваліфікованих фахівців, здатних приймати обґрунтовані рішення та ефективно використовувати ресурси у сфері агробізнесу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Економічна сутність і класифікація ресурсів аграрного підприємства
Тема 2. Оптимізація використання земельних ресурсів аграрного підприємства
Тема 3. Формування та оцінка ефективності використання фінансових ресурсів аграрних підприємств
Тема 4. Управління, мотивація та ефективність використання трудових ресурсів аграрних підприємств
Тема 5. Ефективне використання та оновлення матеріально-технічних ресурсів аграрних підприємств
Тема 6. Інноваційні технології та цифровізація в управлінні аграрними ресурсами
Тема 7. Екологічна безпека та раціональне використання ресурсів аграрних підприємств
Тема 8. Стратегії управління ризиками у використанні ресурсів аграрних підприємств

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

1) *методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності*: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), практичні (практичні роботи);
2) *методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності*: методи формування пізнавальних інтересів (метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації);
3) *інноваційні та інтерактивні методи навчання*: інтерактивні методи (проєктування професійних ситуацій, командні конкурси, кейс-метод, пізнавальна гра), комп'ютерні та мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій);
4) *методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності*: методи усного контролю (бесіда), методи письмового контролю (самостійна робота, тестування)
Методи самоконтролю: самоаналіз, визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

**Схема
нарахування балів,
шкала та критерії
оцінювання
результатів
навчання**

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання	Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані та здані до залікового тижня.
- щодо академічної доброчесності	Тезиси, у разі їх підготовки здобувачем вищої освіти, перевіряються на наявність плагіату і допускаються до друку та зарахування, із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі низького рівня оригінальності, тези вважаються такими, що не підготовлені та бали за них не зараховуються. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist .
- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компоненту, або в процесі його опанування. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні у разі опанування частини навчальної дисципліни відбувається за рішенням провідного викладача. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Порядок повторного проходження контрольних заходів регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. URL: https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Баган Н. В. Напрями підвищення ефективності використання ресурсів аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. Тернопіль, 2021. С. 190-196. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-3-26>
2. Баган Н. В. Теоретичні основи ефективності використання ресурсів аграрних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки»*. Хмельницьк. 2021, № 3. С. 282-287. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-294-3-46>
3. Грабчук І. Ф., Бугайчук В. В. Підвищення економічної ефективності використання земельних ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. *Економіка та суспільство*. Вип. №56, 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2994/2924>
4. Березіна Л. М., Баган Н. В. Ефективність використання ресурсів аграрних підприємств та їх технологічний менеджмент. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023, № 2. С. 125-128. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-316-2-19>
5. Дячков Д. В., Баган Н. В., Васильєв В. Ю. Управління ресурсозбереженням підприємства на засадах соціальної відповідальності. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-3>

Допоміжні

1. Баган Н. В., Гнидюк В. С., Шубан М. В. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності управління ресурсами інноваційно орієнтованих аграрних підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2024, № 9 (279). С. 165-177. DOI: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/09/9.24_topic_Nadiia-Bahan-Volodymyr-Hnydiuk-Mykhailo-Shuban-165-177.pdf
2. Баган Н. В., Заяць О. В., Зеленський Б. О. Методичні підходи до безпекової оцінки ефективності управління ресурсами інноваційно активних підприємств в контексті диджиталізації та розвитку соціального маркетингу. *Агросвіт*. 2024, № 9. С. 79-84. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.9.79>
3. Гаврильченко О. В., Управління внутрішніми ресурсами економічного зростання аграрних підприємств: механізми, інструментарій, стратегії: монографія. Харків: «Смуґаста типографія», 2021. 302 с.
4. Міщенко М. І., Баган Н. В., Докучаєв О. А. Внутрішні та зовнішні чинники впливу на безпекову ефективність управління ресурсами інноваційно орієнтованих підприємств в контексті розвиваючого маркетингу та диджиталізації. *Агросвіт*. 2024, № 11. С. 31-36. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.11.31>
5. Песцов В. В. ERP-системи в управлінні ресурсами малих і середніх аграрних підприємств: сутність, функції та переваги. *Економіка та суспільство*. 2024, № 68. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-147>
6. Петченко М. В., Баган Н. В., Кузьменко С. В. Безпекові засади ефективного управління ресурсами інноваційно активних підприємств в системі активізації маркетингової та зовнішньоекономічної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024, № 9. С. 87-92. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.9.87>
7. Федірець О. В., Даценко О. В., Кекало Є. О. Стратегічні аспекти управління матеріально-технічними ресурсами підприємства. *Економічний простір*. 2021, № 166. С. 69-73. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/166-12>

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної
протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Додаток до силябусу

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни
Денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	Написання тез	
Тема 1. Економічна сутність і класифікація ресурсів аграрного підприємства	7	3	20	10
Тема 2. Оптимізація використання земельних ресурсів аграрного підприємства	7	3		10
Тема 3. Формування та оцінка ефективності використання фінансових ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тема 4. Управління, мотивація та ефективність використання трудових ресурси аграрних підприємств	7	3		10
Тема 5. Ефективне використання та оновлення матеріально-технічних ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тема 6. Інноваційні технології та цифровізація в управлінні аграрними ресурсами	7	3		10
Тема 7. Екологічна безпека та раціональне використання ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тема 8. Стратегії управління ризиками у використанні ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тези			20	20
Разом	56	24	20	100

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	Разом
Тема 1. Економічна сутність і класифікація ресурсів аграрного підприємства	-	3	34	3
Тема 2. Оптимізація використання земельних ресурсів аграрного підприємства	7	3		10
Тема 3. Формування та оцінка ефективності використання фінансових ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тема 4. Управління, мотивація та ефективність використання трудових ресурси аграрних підприємств	7	3		10
Тема 5. Ефективне використання та оновлення матеріально-технічних ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тема 6. Інноваційні технології та цифровізація в управлінні аграрними ресурсами	7	3		10
Тема 7. Екологічна безпека та раціональне використання ресурсів аграрних підприємств	7	3		10
Тема 8. Стратегії управління ризиками у використанні ресурсів аграрних підприємств	-	3		3
Контрольна робота				30
Разом	42	24	34	100

Шкала та критерії оцінювання

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях:

Кількість балів	Критерії оцінювання
7	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
6-5	Відповіді загалом вірні, але містять деякі помилки / простежуються прогалини в теоретичній підготовці здобувача. Здобувач достатньо активний на занятті. Загалом, здобувач демонструє достатній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
4-3	Відповіді містять ряд помилок, здобувач не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, йому складно сформулювати комплексне рішення щодо поставленого завдання, або він подекуди не може простежити причинно-наслідковий зв'язок. Здобувач проявляє середню активність та здійснює роботу над помилками. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2-1	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Слабка активність на занятті, але завдання намагається виконувати. Здобувач здатний зрозуміти помилковість власних суджень чи рішення та їх причини, але готовності проводити роботу над помилками не проявляє. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0,5-0	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який важко оцінити. Пасивна поведінка на занятті. Здобувач виконує лише незначний обсяг поставлених перед ним / групою завдань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади. Здобувач демонструє критичне, креативне мислення, дисциплінованість та обізнаність з теми. Виконані всі завдання. Здані виконані завдання вчасно. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
2	Відповіді на завдання самостійної роботи містять деякі помилки. Виконані всі завдання. Присутні помилки в оформленні або невчасна здача завдання. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
1	Відповіді на поставлені завдання самостійної роботи містять помилки, які є суттєвими / або завдання виконане неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Загалом, здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0,5-0	Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Завдання виконані неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Все зазначене не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання підготовки тез

Кількість балів	Критерії оцінювання
20	Тези відповідають програмі навчальної дисципліни (темі) за змістом; висвітлюють критичний та / або креативний підхід автора щодо дослідження обраної теми; оформлені згідно встановлених вимог; опубліковані / прийняті до друку під час проходження курсу. Загалом, здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
10	Тези відповідають програмі курсу (темі курсу) за змістом, але потребували значних доопрацювань, що унеможливило прийняття до друку під час проходження курсу вивчення навчальної дисципліни. Загалом, здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення результатів навчання.
0	Тези не відповідають програмі навчальної дисципліни за змістом, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Контрольна робота

для заочної форми здобуття освіти

теоретичне питання №1 – від 0 до 5 балів

теоретичне питання №2 – від 0 до 5 балів

практичне завдання – від 0 до 24 бали

Оцінювання теоретичних запитань

Кількість балів	Критерії оцінювання
4 – 5	здобувач вищої освіти виявив високий рівень опанування РН; в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає через письмові відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, немає (має незначні недоліки) недоліків щодо оформлення
3 – 4	здобувач вищої освіти виявив достатній рівень опанування РН; достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає у письмових відповідях, в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Оформлення в цілому відповідає вимогам.
2 – 3	здобувач вищої освіти виявив середній рівень опанування РН; розкриває зміст теоретичних питань, допускаються при цьому неточності та незначні помилки. Є незначні недоліки в оформленні роботи.
1 – 2	здобувач вищої освіти виявив задовільний рівень опанування РН; не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності, є недоліки в оформленні.
0,5 – 1	здобувач вищої освіти виявив низький рівень опанування РН; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому грубі неточності, є суттєві недоліки в оформленні.
0	здобувач вищої освіти виявив незадовільний рівень опанування РН; – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань. Недотримані правила оформлення. Або питання відсутнє.

Оцінювання практичного завдання

Кількість балів	Критерій оцінювання
19-24	здобувач виявив високий рівень опанування РН; в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, немає (має незначні недоліки) недоліків щодо оформлення
15-18	здобувач виявив достатній рівень опанування РН; достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст завдання, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких визначень не вистачає достатньої глибини, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Оформлення в цілому відповідає вимогам
10-14	здобувач виявив середній рівень опанування РН; розкриває зміст завдання, допускаються при цьому неточності та незначні помилки. Є незначні недоліки в оформленні роботи.
5-9	здобувач виявив задовільний рівень опанування РН; не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, є недоліки в оформленні
1-4	здобувач виявив низький рівень опанування РН; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає матеріал, допускаючи при цьому грубі неточності, є суттєві недоліки в оформленні
0	здобувач виявив незадовільний рівень опанування РН; не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє основні визначення. Недотримані правила оформлення. Або завдання відсутнє.